

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/141/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713211527
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kmeťová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713211527.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava., IČO: 36 864 421, proti žalovanému S. K., nar. XX.XX.XXXX, N. XX, v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy 420,- Eur s prísl, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/131/2013-54 zo dňa 13. novembra 2013, v senáte jednohlasne takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/131/2013-54 zo dňa 13. novembra 2013 z r u š u j e a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Banská Bystrica napadnutým rozsudkom návrh žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

Žalobou zo dňa 18. 03. 2013 si žalobca uplatnil voči žalovanému právo na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 420,- Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 420,- Eur od 02.01.2010 do zaplatenia, 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy 420,- Eur od 18.03.2010 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 1,40 Eur. Žalobca uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 24.08.2009. Návrh bol žalobcom podaný na vzorovom tlačive „A“ ako návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, k návrhu pripojil originál zmenky, výpis z Obchodného registra na žalobcu, plnomocenstvo pre právneho zástupcu, súčasne tiež uviedol, že nechce, aby sa vo veci nariadilo pojednávanie. Súd prvého stupňa dňa 04.09.2013 v zmysle čl. 5 ods. 2 Nariadenia doručoval žalovanému kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným „C“ Tlačivom pre odpoveď. Žalovaný zásielku prevzal dňa 11.09.2013, do 30 dní od doručenia tlačiva a ani následne sa k návrhu nevyjadril.

Súd prvého stupňa nariadil v súlade s čl. 7 ods. 1 písm. c) Nariadenia EP pojednávanie vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci, taktiež ho nariadil z toho dôvodu, že považoval za potrebné skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok, keďže ide o spotrebiteľský vzťah, pričom poukázal aj na zásadu rovnosti všetkých účastníkov pred súdom z ktorej vyplýva predovšetkým to, že všetci účastníci majú rovnakú príležitosť zúčastniť sa na jednaní pred súdom a vyjadriť sa ku všetkým sporným otázkam, najmä v danom prípade, keď tlačivo „C“ neposkytuje žalovanému dostatočný priestor na uvedenie relevantných skutočností.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcom predložená zmenka bola vystavená vo L. dňa 24.08.2009 s textom „zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25% denne“, keď zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka

obsahuje zmenkovú sumu 420,- Eur, dátum začiatku úročenia 02.01.2010 a je na nej uvedený aj údaj - č. zmluvy: XXXXXXXXXX. Súdu prvého stupňa je z jeho činnosti známe, že pôvodný majiteľ zmenky spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. vykonáva svoju podnikateľskú činnosť na území celej Slovenskej republiky, ako predmet činnosti má aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, súdu je tiež známe, že táto spoločnosť si svoje nároky uplatňuje aj v exekučných konaniach. Súd prvého stupňa pripojil spis OS Zvolen sp. zn. 22Er/1222/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava proti žalovanému ako povinnému, a vykonal dokazovanie aj listinnými dôkazmi, založenými v tomto spise s odôvodnením, že ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a následné posúdenie uplatneného nároku. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že dňa 24.08.2009 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, a to na predtlačenom formulári, súčasťou zmluvy boli aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktorých čl. 14 obsahoval dohodu o vyplnení zmenky. Súd zistil, že v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, do ktorej s poukazom na čl. 14 VOP nebola vypísaná zmenková suma a dátum úročenia. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmenka, z ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky a s poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia uvedenej zmluvy o úvere vyhodnotil zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Žalovaný na pojednávaní potvrdil, že si zobral od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. pôžičku 200,- Eur, nevie však vysvetliť ako sa zobrala suma 420,- Eur a prečo ju od neho vymáha práve žalobca. Tvrdil, že si je vedomý dlžby len 200,- Eur, potom ako si pôžičku zobral, prišiel o prácu a nemal ju z čoho zaplatiť. Tvrdil, že podľa žalobcu by mal zaplatiť o 100% navýšenú sumu oproti sume požičanej, žiadal tiež, aby súd prihliadol na exekučné konanie vedené na OS Zvolen pod sp. zn. 22Er/1222/2010, ktoré bolo súdom zastavené.

Súd prvého stupňa pri hodnotení zistených skutočností poukázal na § 48 ods. 1, § 75, § 11 ods. 1 a § 17 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 5, § 54 ods. 1 a ods. 2 a § 39 Obč. zákonníka v znení účinnom do 28.02.2010, ako aj na § 2, § 4 ods. 6 a ods. 7 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v poslednom platnom znení.

Súd prvého stupňa považoval v konaní za nesporné, že dňa 24.08.2009 žalovaný ako dlžník a POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX v ktorej bolo poskytnutie úveru v sume 200,- Eur, pričom v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na čl. 1 VOP, ktoré tvorili zadnú stranu zmluvy, nebola vyplnená zmenková suma a dátum úročenia. Rovnako za nespornú považoval súd prvého stupňa aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto konaní má povahu zabezpečovacej zmenky tak, ako to bolo priamo konštatované v čl. 14 VOP poskytnutia úveru. S poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení, účinnom ku dňu uzavretia vyššie uvedenej zmluvy o úvere, okresný súd vyhodnotil uvedenú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Súd prvého stupňa poukázal na ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 11.06.2010, v zmysle ktorého v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru sa zakazovalo splniť dlh zmenkou a veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo spotrebiteľského úveru len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola max. vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a prísl. vo výške max. 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Žalobcom predložená zmenka bola zabezpečovacou zmenkou, a veriteľ teda mohol prijať od žalovanej ako dlžníka zmenku na zabezpečenie svojho nároku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 24.08.2009. Keďže výška úveru bola 200,- Eur, aj za predpokladu, že by žalovaná nesplatila ani časť úveru, príslušenstvo v rámci zmenkovej sumy mohlo byť max. vo výške 60,- Eur, t. j. 30% istiny poskytnutého úveru, a teda maximálna zmenková suma, pozostávajúca zo spotrebiteľského úveru a príslušenstva mohla byť 260,- Eur. V danom prípade zmenková suma v čase vyplnenia bola 420,- Eur, teda presahovala maximálnu zmenkovú sumu upravenú § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že zmenka vyplnená na zmenkovú sumu 420,- Eur bola vyplnená v rozpore so zákonom.

Súd prvého stupňa v odôvodnení ďalej uviedol, že aj keď nárok žalobcu bol uplatnený v tomto konaní ako zmenkový nárok, bolo povinnosťou súdu z úradnej moci skúmať platnosť zmenky, pričom neplatnosť zmenky ako cenného papiera je možné posudzovať nielen pre nesplnenie podmienok podľa zák. č.

191/1950 Zb., ale keďže sa jedná o právny úkon, aj keď abstraktný, aj podľa všeobecných ust. § 34 a nasl. Obč. zákonníka o platnosti právneho úkonu. Súd musí na neplatnosť zmenky prihliadať, resp. musí z nej vyvodzovať dôsledky aj bez návrhu z úradnej povinnosti, keďže verejný záujem tu prevažuje nad osobnými záujmami účastníkov absolútne neplatného právneho úkonu, a to aj tých, ktorí neplatnosť sami nespôsobili ani ju nezavinili.

Keďže zmenka bez ohľadu na jej abstraktnosť je právnym úkonom a každý právny úkon ktorý odporuje zákonu je absolútne neplatným právnym úkonom, súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že je povinnosťou súdu ex offo prihliadnuť na absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Povinnosť súdu z úradnej moci prihliadnuť na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prelamuje aj zásadu, stanovenú v čl. I § 17 zák. č. 191/1950 Zb., čo je vyjadrené aj v ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. in fine, kde výslovne zákonodarca uviedol, že ide o zákonné ustanovenie, ktoré platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky, alebo postúpenia práv zo zmenky. Navyiac odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky regulované a obmedzované, a keďže sa jedná o kogentnú úpravu, je podľa súdu prvého stupňa zo zákona potrebné skúmať podmienky vystavenia zmenky a je prípustnosť. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že žalobca ako indosatár si podaným návrhom uplatnil nárok zo zmenky, ktorú zmenku súd z úradnej povinnosti vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon, preto nebol daný právny základ nároku žalobcu z uplatnenej zmenky a jeho návrh nebol dôvodný.

Nakoľko nárok bol uplatnený zo zmenky, súd sa pri posudzovaní jeho dôvodnosti obmedzil len na posudzovanie predmetnej zmenky. Zároveň však uviedol, že ak by v rámci tzv. spotrebiteľského práva pristúpil k posudzovaniu nekalých podmienok hlavného záväzkového vzťahu, vyhodnotil by dojednanie dohody o vyplnení zmenky, obsiahnuté v čl. 14 VOP úveru ako podmienku vyslovene nekalú, nakoľko umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu s plnením jeho záväzku, a to zmenkový úrok 0,25% denne, čo predstavuje 91,25% ročne a súd by úver vyhodnotil ako úver, ktorý je zo zákona bez poplatkov, keďže v uzavretej zmluve o úvere nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 25/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

Súd prvého stupňa preto návrh žalobcu zamietol. O trovách konania súd rozhodoval podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnej žalovanej, ktorá si v konaní žiadne trovy neuplatnila, náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Žalobca namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca v odvolaní tvrdil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj vydaním napadnutého rozhodnutím, k porušeniu práva EÚ, konkrétne čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 („Nariadenie“), ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je záväzné vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalobca tvrdil, že súd nemohol nariadiť pojednávanie, pretože na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli podľa žalobcu splnené podmienky, keď pojednávanie možno nariadiť podľa Nariadenia len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov konania len na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v súlade s ust. § 45 a nasl. OSP. Pokiaľ súd o nariadení pojednávania platne uznesením nerozhodol, toto sa nemohlo podľa žalobcu uskutočniť a ak sa uskutočnilo, nemôžu byť výsledky použité pre meritórne rozhodnutie súdu, nakoľko právne účinky môžu zakladať len také procesné úkony súdu, ktoré súd vykonal na základe právoplatných rozhodnutí. Postupom súdu bolo podľa žalobcu porušené ust. § 167 a nasl. OSP. Žalobca poukazoval na to, že žalovaná nedoručila súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia, súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok o pohľadávke. Žalobca namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie, okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaná takéto dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrholi. Dokazovanie v sporovom konaní je podľa § 120 OSP ovládané prejednacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva

dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy, ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa žalobcu na to dôvod nebol. Súd mohol v danej veci rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalobca tvrdil, že súdu ako dôkaz o svojich nárokoch predložil platnú zmenku, ktorou jasne a zrozumiteľne dokázal svoje právo na priznanie zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej neboli žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov, nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Zmenka je vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

Žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný podľa žalobcu nie je oprávnený na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 OSP vznášal námietky voči zmenke za žalovanú. Pokiaľ tak súd prvého stupňa robil, ide z jeho strany o porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania, ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Žalobca tiež tvrdil, že súd z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovanej a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu žalobcu dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovanej ako spotrebiteľa. Žalovaná sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporevala a svojim konaním ju prakticky uznala. Súd prvého stupňa iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností tak, aby získal dostatočný odklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd však žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov nevykonal v prospech uplatnenej pohľadávky, podľa žalobcu teda neobjektívne podporil žalovanú, ktorá navyše o túto podporu nepreukázala žiadny záujem. Takéto správanie súdu je podľa žalobcu v právnom štáte neprijateľné, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobca nesúhlasí ani s postupom súdu prvého stupňa v tom, že tento pri vydávaní rozhodnutie vychádzal z podľa neho nesporných skutočností (že žalovaná so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzatvorila zmluvu o úvere, že zmenka ktorá je predmetom konania je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaná uzatvorila zmluvu o úvere ako spotrebiteľ), tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd si tieto podľa neho nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol, žalovaná ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadřili.

Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka predložená v konaní je bez väd, ide o platnú zmenku, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke v zák. č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a podľa žalobcu predmet sporu ignoroval. Predmetom konania je podľa žalobcu výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí, súd však vec posudzoval ako by išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné.

Žalobca vytýkal súdu prvého stupňa to, že predovšetkým ignoroval ust. § 17 Zmenkového zákona z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený znášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný tým menej tak môže činiť sám súd. Za určitých okolností je síce prípustné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, námietka však musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli žalovaného) prevzal súd a suploval tak aktivitu žalovanej. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený žalovaného na ne ani upozorniť (§ 5 ods. 1 OSP). Súd podľa žalobcu porušil poučovaciu povinnosť prekročením ust. § 5 ods. 1 OSP, porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní, vedenom podľa Nariadenia vykonaná bez návrhu.

Žalobca poukazoval na úplnú samostatnosť, oddelenosť a nezávislosť zmenkového záväzku, kedy nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu

odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má podľa žalobcu všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný.

Žalovaná sa k odvolaniu, ktoré jej bolo súdom prvého stupňa doručené, nevyjadrila.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovenia §212 ods. 1 a podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania v senáte a dospel k záver, že odvolanie je podané dôvodne.

Z predloženého spisu odvolací súd zistil okrem iného tiež nasledujúce skutočnosti: Návrhom na uplatnenie pohľadávky, podaným na Okresný súd vo Zvolene dňa 28.03.2013 si žalobca uplatnil svoju pohľadávku voči žalovanej vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 bod 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Nariadenie). Žalobca si podľa návrhu uplatňoval zmenkovú sumu vo výške 420,- Eur, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo sumy 420,- Eur od 02.01.2010 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 420,- Eur od 18.03.2010 do zaplatenia, zmenovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 1,40 Eur a náhradu trov konania. Žalobkyňa k návrhu pripojila originál zmenky vystavenej dňa 24.08.2009 vo Zvolene na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 9, 811 09 Bratislava, žalovanou ako vystaviteľom. Žalovaná ako vystaviteľ je na zmenke označená menom a priezviskom, adresou, rodným číslom a zmenku vlastnoručne podpísala. Na zmenke je vyplnená zmenková suma 420,- Eur, zmenkový úrok 0,25% denne od 02.01.2010, ďalej údaje „bez protestu“, na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, ako aj údaj o čísle zmluvy XXXXXXXXXX. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. previedol zmenku na rad žalobcu. Súd prvého stupňa doručil žalovanému tlačivo C v zmysle Nariadenia, rovnopis návrhu, ako aj kópiu zmenky (žalovaný zásielku prevzal do vlastných rúk dňa 11.09.2013, k veci sa nevyjadril). Súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 13.11.2013 za prítomnosti právnej zástupkyne žalobcu aj žalovaného. Žalovaný potvrdil, že si zobral od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. pôžičku 200,- Eur, pričom exekučné konanie bolo zastavené. Žalovaný namietal, že úroky boli neúmerne vysoké, nevie, odkiaľ sa zobrala suma 420,- Eur, ani prečo túto sumu vymáha práve žalobca. Uviedol, že je rozvedený, pracuje len brigádnicke, celý jeho príjem v čistom je len 129,- Eur. Žalovaný prehlásil, že si je vedomý len pôžičky 200,- Eur, ktorú mal spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. splácať v splátkach po 33,- Eur počas jedného roka.

Podľa čl. 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 7 bod 3 Nariadenia, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo protipohľadávke.

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. I, § 75 zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I, § 5 ods. 1 ZŠZ, v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 2 ZŠZ, úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 3 ZŠZ, úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený iný deň.

Podľa čl. I, § 34 ods. 1 ZŠZ, zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I, § 10 ZŠZ, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne, alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I, § 17 ZŠZ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky), v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z. z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 495 Občianskeho zákonníka, platnosti záväzku nebráni, ak nie je vyjadrený dôvod, na základe ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku, s výnimkou cenných papierov hromadne vydaných alebo iných cenných papierov, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

Po zhodnotení skutočností, zistených z predloženého spisu, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa v konaní nepostupoval v súlade s Nariadením a príslušnými ustanoveniami OSP, upravujúcimi dokazovanie, ďalej že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nárok žalobcu je uplatnený podľa Nariadenia, ktorým sa zaviedlo európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné a súd vec prejedná ústne len vtedy, ak to považuje za potrebné, alebo ak to navrhne niektorá zo strán. Účastníci konania ústne pojednávajú nenašli, žalobca v tlačive A vyslovene uviedol, že nenavrhuje nariadenie pojednávania, žalovaná sa k návrhu vôbec nevyjadrila. Súd prvého stupňa mal preto podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 7 Nariadenia vychádzať z uplatneného nároku, teda z nároku zo zmenky a rozhodnúť bez pojednávania. Pokiaľ sa súd prvého stupňa napriek tomu rozhodol nariadiť pojednávajúce z dôvodu, že nárok uplatnený žalobcom ako nárok zo zmenky mienil posúdiť právne inak, mal obom účastníkom konania zaručiť právo na spravodlivý súdny proces, na rovnosť pred zákonom a na vyjadrenie sa k dokazovaniu, ktoré súd prvého stupňa vykonal oboznámením sa s exekučným spisom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 22Er/1222/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, proti žalovanému ako povinnému. Postup súdu prvého stupňa, ktorý nariadil ústne pojednávajúce bez toho, aby to bol ktorýkoľvek z účastníkov konania navrhol, vykonal dokazovanie sám ex offo bez toho, aby takéto dokazovanie navrhol niektorý z účastníkov konania a skúmal spotrebiteľský vzťah, právne

posúdenie ktorého nie je predmetom tohto konania, nie je podľa odvolacieho súdu správny. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce umožňuje súdu vykonať aj iné dokazovanie než aké navrhujú účastníci konania, pokiaľ to považuje za potrebné, takéto dokazovanie však vykonáva za účelom preukázania tvrdení, ktoré účastníci v konaní uviedli. Súd však nemá nahrádzať vyjadrenia účastníkov konania.

Odvolací súd nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa v tom, že zmenka predložená žalobcom je neplatným právnym úkonom, pretože bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pretože presahovala maximálnu zmenkovú sumu v zmysle tohto zákonného ustanovenia. Súd prvého stupňa tiež vychádzal z názoru, že povinnosťou súdu z úradnej moci je skúmať platnosť zmenky, pričom neplatnosť zmenky ako cenného papiera je možné posudzovať nie len pre neplnenie podmienok podľa Zákona zmenkového a šekového, ale aj podľa § 34 a nasl. Obč. zákonníka o platnosti právneho úkonu, nakoľko ide o právny úkon.

Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že pokiaľ aj Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v ust. § 4 ods. 6 v znení účinnom pre posúdenie tejto veci určoval pravidlá pre vyplnenie zabezpečovacích zmeniek, súvisiacich so spotrebiteľskými úvermi, ktoré boli podľa vtedy platnej legislatívy prípustné, porušenie týchto pravidiel nemalo za následok sankciu neplatnosti zmenky. V zmysle § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z. z. bolo možné zabezpečovaciu zmenku na spotrebiteľský úver vyplniť len na sumu predstavujúcu maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, podľa § 4 ods. 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade porušenia tejto povinnosti zodpovedal veriteľ za škodu vzniknutú spotrebiteľom, a to aj v prípade zmeny majiteľa zmenky. Ak pôvodný veriteľ zo zmenky, teda ten, na rad ktorého bola zabezpečovacia zmenka pri poskytnutí spotrebiteľského úveru vystavená, porušil povinnosti ustanovené v § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. a zmenku postúpil indosamentom na ďalšieho nadobúdateľa, zodpovedal spotrebiteľovi za škodu, ktorá by mu týmto spôsobom vznikla. Vyplnenie zmenky v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. však nespôsobuje neplatnosť zmenky ako cenného papiera. Odvolací súd preto nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že z dôvodu porušenia zákonom stanovených pravidiel pri vyplnení zmenky je zmenka absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor so zákonom.

Predmetom sporu je uplatnenie nároku žalobcu zo zmenky, pričom žalobca túto nadobudol indosamentom. Pri posudzovaní nároku žalobcu je preto potrebné vyhodnotiť platnosť zmenky ako cenného papiera, posúdiť, či obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky stanovené v § 75 a § 76 Zákona zmenkového a šekového.

Vystavením platnej zmenky vznikne pre zmenkového dlžníka záväzok, ktorý predstavuje bezpodmienečný sľub zaplatenia zmenkovej sumy tomu, kto pri predložení zmenky bude majiteľom zmenky. Povaha zmenky ako abstraktného cenného papiera, prísne oddeleného od kauzálneho dôvodu vystavenia zmenky, je daná historickým vývojom zmenky, ktorý bol podmienený jej primárnym účelom. Zmenka sa vyvinula ako cenný papier, ktorý predstavuje pre jej aktuálneho majiteľa právo na zaplatenie sumy uvedenej na zmenke, a to od osoby, ktorá je priamym zmenkovým dlžníkom (vystaviteľ vlastnej zmenky alebo príjemca zmenky cudzej), prípadne od osôb, ktoré sú nepriamymi, tzv. regresnými zmenkovými dlžníkmi. Toto právo majiteľa zmenky musí byť nespochybniteľné a na jeho preukázanie preto stačí predloženie zmenky. Predpisy zmenkového práva v rôznych krajinách sú preto zhodné v tom, že pre vystavenie platnej zmenky musia byť dodržané veľmi prísne formálne pravidlá (vystavenie a forma cudzej zmenky je upravená v § 1 až 10 ZZŠ, zatiaľ čo základné náležitosti zmenky vlastnej sú upravené v § 75 až 78 ZZŠ), na druhej strane však uplatnenie nárokov z platnej zmenky musí byť jednoduché a rýchle. Aj zmenkové právo obsahuje poistku proti jeho zneužitiu majiteľom zmenky v prípade, že tento nekoná voči dlžníkovi v dobrej viere. Taká je úprava § 10 ZZŠ, ktorý umožňuje dlžníkovi napadnúť nedodržanie vyplňovacieho práva pri vydaní neúplnej zmenky, ako aj § 17, ktorý v prípade postúpenia zmenky zachováva možnosť pre dlžníka uplatniť voči majiteľovi zmenky námietky, založené na vzťahu dlžníka s prvým majiteľom zmenky. V oboch týchto prípadoch však musí dlžník tieto svoje práva uplatniť vznesením námietok a preukázaním namietaných skutočností, teda že majiteľ, ktorý si zmenku voči nemu uplatňuje, ju nadobudol zlomyseľne, alebo sa previnil hrubou nedbanlivosťou, alebo pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Vo všetkých ostatných prípadoch je dlžník povinný splniť svoj bezpodmienečný sľub, že zaplatí zmenkovú sumu do rúk toho, kto predloží zmenku na platenie v čase jej splatnosti, pričom pri vystavení zmenky dlžník nemôže vedieť, kto bude jej majiteľom v čase splatnosti a musí si byť toho vedomý. Pokiaľ má dlžník obavu z následkov prípadného indosovania zmenky, môže zmenku vystaviť s doložkou „nie na rad“, následkom čoho

bude táto prevoditeľná len prostredníctvom postúpenia pohľadávky, teda so zachovaním prípadných kauzálnych námietok dlžníka.

Odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že úkony vykonávané v súvislosti so zmenkou sú právnymi úkonmi a preto sa na posúdenie ich platnosti subsidiárne vzťahuje aj Občiansky zákonník (prípadne aj Obchodný zákonník, v závislosti od povahy vzťahu). Pokiaľ teda zmenkový zákon neurčuje inak, z hľadiska vecného obsahu zmenkového právneho úkonu je možné aplikovať aj § 39 Občianskeho zákonníka. Je však nutné zdôrazniť, že pôsobnosť Občianskeho zákonníka je subsidiárna. Posúdenie kauzálneho vzťahu je možné pri indosovanej zmenke výlučne za splnenia podmienok uvedených v § 17 ZŠZ. Ako už bolo uvedené, žalovaný ako dlžník námietku v zmysle § 17 ZŠZ vôbec nevzniesol, súd prvého stupňa preto nemal dôvod začať vyhodnocovať kauzálny úverový vzťah a prísť k záveru, že zmenka je neplatným právnym úkonom pre rozpor s niektorým z právnych predpisov.

Odvolací súd opakovane upozorňuje na ust. § 17 Zákona zmenkového a šekového, podľa ktorého ten, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem toho, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Žalobcom predložená zmenka je zmenkou indosovanou, žalobca ju nadobudol rubopisom od pôvodného veriteľa - spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, na rad ktorého bola zmenka vystavená. Vlastná zmenka je cenným papierom, na ktorom vystaviteľ zmenky sľubuje zaplatiť určitú peňažnú sumu majiteľovi zmenky, ktorým je v prvom rade remitent, teda osoba na rad ktorej bola zmenka vystavená, ďalej sú to osoby, na ktoré bude zmenka prevedená. Kauzálne dôvody, pre ktoré bola zmenka vystavená, strácajú pri indosamente svoju relevanciu. Pokiaľ aj pôvodne bola zmenka žalovanou vystavená ako tzv. zabezpečovacia zmenka v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky, preto aj dôvody, ktoré viedli k jej vystaveniu, nie sú z hľadiska posúdenia nároku žalobcu ako indosatára právne relevantné. Voči poslednému majiteľovi zmenky, v tomto prípade voči žalobcovi je možné vznášať aj kauzálne námietky, týkajúce sa vzťahu dlžníka s predchádzajúcim majiteľom zmenky, avšak len za predpokladu splnenia podmienok, uvedených v cit. § 17 Zmenkového zákona, teda len na základe námietok, ktoré uplatní a preukáže dlžník zo zmenky.

Na základe uvedených záverov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa pre procesné pochybenia a nesprávne právne hodnotenie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa bude v ďalšom konaní procesne postupovať v zmysle Nariadenia a z hľadiska hmotného práva bude postupovať pri posudzovaní oprávnenosti nároku žalobcu podľa príslušných ustanovení Zákona zmenkového a šekového, pričom nebude nahrádzať procesnú aktivitu žiadnej zo sporových strán.

Po vyhodnotení zmenky predloženej v konaní žalobcom dospel odvolací súd k záveru, že táto obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky (§ 75 ZZŠ), pričom žalovaný v konaní nepoprel, že zmenku ako vystaviteľ podpísal. K námietkam súdu prvého stupňa ohľadne neurčitosti lehoty splatnosti vyznačenej k zmenke odvolací súd uvádza, že zo zmenky je zrejmá vôľa vystaviteľa predĺžiť lehotu na predloženie zmenky (stanovenú v čl. I § 34 ods. 1 ZZŠ na 1 rok od dáta vystavenia), a to na 4 roky odo dňa vystavenia. Nejde teda o neurčitý, resp. sporný údaj o splatnosti zmenky, ktorý by spôsobil jej neplatnosť.

Podľa § 224 ods. 3 OSP súd prvého stupňa rozhodne v novom rozhodnutí aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.